

NOTATKA**nt. nowej Narodowej strategii obronnej USA**

23 stycznia 2026 r. Pentagon opublikował Narodową strategię obronną USA (2026 U.S. National Defense Strategy, NDS) – dokument wykonawczy do Strategii bezpieczeństwa narodowego USA¹. Porządkuje ona priorytety USA w logice: najpierw obrona Ojczyzny oraz interesów USA w hemisferze zachodniej, następnie odstraszenie Chin w Indo-Pacyfiku równolegle ze zwiększaniem odporności wraz z podziałem obciążeń w ramach sojuszy oraz mobilizacją bazy przemysłowej. USA nie wycofują się z Europy oraz deklarują utrzymanie znaczenia USA w NATO, przy „krytycznym, bardziej ograniczonym” wsparciu oraz przeniesieniu głównej odpowiedzialności za konwencjonalną obronę Europy i wsparcie Ukrainy na państwa europejskie. Dla Polski oznacza to m.in. konieczność dalszego rozwijania zdolności obrony, podniesienia odporności państwa i rozbudowy regionalnego wymiaru odstraszenia.

1. Umiejscowienie Narodowej strategii obronnej USA (NDS) w systemie planowania strategicznego

- Amerykańska NDS jest dokumentem wykonawczym względem Strategii bezpieczeństwa narodowego USA (National Security Strategy) w obszarze obrony narodowej. NDS określa priorytety Departamentu Obrony, wyznaczając kierunki rozwoju sił zbrojnych, modernizacji i rozwoju bazy przemysłowej, strategię obronną oraz wojskową współpracę sojuszniczą.
- NDS ma szczególne znaczenie analityczne, wskazując priorytety zaangażowania USA w poszczególnych regionach oraz zakres odpowiedzialności, jakiego Waszyngton oczekuje od sojuszników i partnerów.

2. Istota, przekaz i główne tezy dokumentu

- Istotą NDS jest podporządkowanie amerykańskiej polityki obronnej twardej hierarchii interesów i zagrożeń, z jasno wskazanym pierwszeństwem obrony Ojczyzny (tj. USA), następnie utrzymania korzystnej równowagi sił w ujęciu globalnych, w pierwszym rzędzie w rejonie Indo-Pacyfiku. Autorzy dokumentu wychodzą z założenia, że Stany Zjednoczone działają w warunkach narastającej groźby wystąpienia jednoczesnych lub sekwencyjnych kryzysów na wielu teatrach działania, przy ograniczonych zasobach wojskowych i przemysłowych. W tym kontekście kluczowe staje się świadome priorytetyzowanie tych teatrów i dzielenie się odpowiedzialnością z sojusznikami tam, gdzie jest to możliwe.
- Istotnym przekazem dokumentu jest teza, że skuteczność odstraszenia zależy od realnych zdolności, a nie deklaracji politycznych. Stąd strategia zakłada się nowy globalny standard podziału obciążeń na poziomie 5% PKB, z czego 3,5% PKB ma

¹ Link do dokumentu: <https://media.defense.gov/2026/Jan/23/2003864773/-1/-1/0/2026-NATIONAL-DEFENSE-STRATEGY.PDF>

być przeznaczone na „twarde zdolności wojskowe”, a 1,5% PKB na szeroko rozumiane bezpieczeństwo (tj. infrastruktura, odporność, przemysł). Ta reguła ma zastosowanie globalne, ale w sposób szczególny odnosi się do Europy, gdzie „potencjał europejskiego NATO znacząco przewyższa potencjał Rosji”, a jednak przez dekady Europa polegała na amerykańskiej obecności wojskowej.

- Strukturalnym rdzeniem NDS są cztery linie wysiłku (LOE), które jednocześnie porządkują geografie strategiczną USA:
 - LOE 1 - Obrona Ojczyzny obejmuje nie tylko terytorium Stanów Zjednoczonych, lecz także zachodnią hemisferę jako przestrzeń bezpośrednich interesów bezpieczeństwa. W dokumencie wskazuje się na konieczność zabezpieczenia granic, podejść morskich oraz przestrzeni powietrznej, rozwój zintegrowanej obrony powietrzno-rakietowej, masowe zdolności w zakresie zwalczania bezzałogowych statków powietrznych, odstraszanie nuklearne oraz cyberobronę. W tym kontekście dokument odwołuje się do Doktryny Monroe’a, uznając wpływy adwersarzy USA w Ameryce Łacińskiej i Arktyce za zagrożenie dla bezpieczeństwa. Rejon Kanału Panamskiego, Grenlandia, Arktyka postrzegane są jako kluczowe obszary geostrategiczne, determinujące swobodę projekcji siły, bezpieczeństwo szlaków komunikacyjnych oraz kontrolę nad przestrzenią strategiczną Stanów Zjednoczonych.
 - LOE 2 - Odstraszanie Chin w Indo-Pacyfiku definiuje Chiny jako jedyne państwo zdolne w średnim i długim okresie zakwestionować globalną pozycję USA. W strategii podkreśla się, że Indo-Pacyfik wkrótce będzie generował ponad 50% globalnego PKB, co czyni go kluczowym obszarem dla bezpieczeństwa, wolności i dobrobytu Amerykanów. Wobec Chin NDS przyjmuje podejście „deterrence by denial”, zakładające budowę silnej obrony wzdłuż Pierwszego łańcucha wysp, we współpracy z sojusznikami w regionie². W stosunku do Chin Stany Zjednoczone prezentują postawę asertywną, ale nie otwarcie konfrontacyjną, mówiąc o „równowadze sił na Pacyfiku” zamiast o konfrontacji ideologicznej. Celem USA nie jest „upokorzenie” lub „duszenie” Chin, lecz uniemożliwienie im dominacji regionalnej i globalnej, celem zapewnienia swobodnej wymiany handlowej w regionie.
 - LOE 3 - Zwiększenie podziału obciążeń różnicuje podejście do regionów. W odniesieniu do Europy w strategii zakłada się, że państwa europejskie mają wziąć na siebie główną odpowiedzialność za obronę konwencjonalną, a także przejąć wiodącą rolę we wsparciu Ukrainy. Rosja jest określana jako „zagrożenie trwałe” dla wschodniej flanki NATO, ale możliwe do opanowania, przy jednoczesnym podkreśleniu jej arsenału nuklearnego oraz zdolności w nowych domenach bezpieczeństwa, które wymagają udziału USA.
 - LOE 4 - Wzmocnienie bazy przemysłu obronnego - nadaje wymiar liczbowo-materialny całej strategii. Dokument mówi o potrzebie mobilizacji przemysłowej „na skalę niewidzianą od dekad”, porównywalnej z wysiłkami w XX wieku, zwiększeniu zdolności produkcji amunicji, systemów rażenia i zdolności remontowo-odtworzeniowych. NDS traktuje przemysł USA i sojuszników jako element odstraszania, a zdolność do uzupełniania strat i prowadzenia długotrwałego konfliktu jest równie istotna jak liczba platform bojowych.

² geostrategiczna linia obrony na zachodnim Pacyfiku, rozciągająca się od Japonii, poprzez Tajwan, Filipiny po Borneo.

- USA zachowują globalne ambicje odstraszania, ale tylko tam, gdzie jest to zgodne z hierarchią interesów i realnymi zasobami. Indo-Pacyfik, Europa a także Bliski Wschód i Półwysep Koreański pozostają w zainteresowaniu USA, z zastrzeżeniem większej odpowiedzialności regionalnej sojuszników, przy zachowaniu amerykańskich zdolności odstraszania.

3. Tezy odnoszące się do Europy i Rosji

- W NDS Europa i Rosja są ujmowane w logice drugorzędnej, choć nadal istotnego teatru strategicznego. Dokument zakłada utrzymanie zaangażowania USA w NATO, lecz jednocześnie zapowiada kalibrację amerykańskiej obecności wojskowej w Europie, w zależności od skali zagrożenia oraz rzeczywistych zdolności sojuszników europejskich.
- Główną tezą w strategii jest podzielenie się odpowiedzialnością za bezpieczeństwo w Europie, wskazując że potencjał europejskiego NATO zdecydowanie przewyższa potencjał Rosji pod względem gospodarczym i demograficznym. W założeniu to państwa europejskie powinny przejąć odpowiedzialność za konwencjonalną obronę Europy, podczas gdy rola USA koncentrować się ma na dostarczaniu zdolności strategicznych. W praktyce oznacza to strategiczne przesunięcie ciężaru odstraszania konwencjonalnego z USA na Europę, celem zapewnienia płynności Sojuszu w obliczu narastającej liczby kryzysów.
- Rosja jest zdefiniowana jako część osi wrogów oraz „trwałe zagrożenie” dla wschodnioeuropejskich członków NATO, co jest zgodnie z polskim postrzeganiem zagrożenia ze strony Moskwy. Jednocześnie podkreśla się, że Federacja Rosyjska dysponuje największym arsenałem nuklearnym na świecie oraz istotnymi zdolnościami zwłaszcza w domenach morskiej (podwodnej), kosmicznej i cybernetycznej, które mogą oddziaływać na bezpieczeństwo terytorium USA, będących jednocześnie w ocenie BBN potencjalnymi obszarami kooperacji polsko-amerykańskiej. USA zachowują pełną zdolność do odstraszania strategicznego Rosji.
- Wątek wojny w Ukrainie został w NDS ściśle powiązany z problematyką podziału obciążeń w NATO. Dokument wskazuje, że konflikt ten powinien zostać zakończony, a jednocześnie przesuwając odpowiedzialność za dalsze wsparcie Ukrainy na państwa europejskie, uznając go przede wszystkim za problem bezpieczeństwa Europy. Pomoc dla Ukrainy staje się w strategii USA testem autonomii strategicznej Europy.
- Strategia silnie akcentuje również ryzyko możliwości wystąpienia równoległych kryzysów i konfliktów, zakładając że działania Rosji w Europie mogą zbiegać się w czasie z eskalacją w innych regionach świata. W takim scenariuszu skuteczność odstraszania zależeć będzie od tego, czy Europa będzie zdolna samodzielnie wygenerować odpowiedni poziom sił konwencjonalnych oraz utrzymać zdolność obrony kontynentu bez natychmiastowego, pełnoskalowego wsparcia USA. W ujęciu całościowym NDS nie definiuje Rosji jako globalnego rywala na poziomie Chin, lecz jako regionalne zagrożenie o istotnym potencjale eskalacyjnym, wymagające jednak skutecznego odstraszania i zarządzania. Europa natomiast jest traktowana jako obszar, w którym dojrzałość NATO będzie mierzona zdolnością państw europejskich do przejęcia realnej odpowiedzialności za własne bezpieczeństwo, przy jednoczesnym zachowaniu roli Stanów Zjednoczonych jako gwaranta zdolności strategicznych.

4. Wnioski dla bezpieczeństwa Polski

- Środowisko bezpieczeństwa Polski wchodzi w fazę strukturalnej zmiany. USA pozostają kluczowym sojusznikiem i gwarantem zdolności strategicznych, jednak coraz wyraźniej kształtują model, w którym Europa, w tym wschodnia flank NATO, musi być zdolna do samodzielnego wygerowania zasadniczego wysiłku obronnego w domenie konwencjonalnej.
- Dla Polski oznacza to wzrost znaczenia własnych zdolności odstraszania, gotowości i odporności państwa w pierwszej fazie konfliktu. Polska musi też zakładać, że w warunkach konfliktu o dużej intensywności wzmocnienie sojusznicze będzie ograniczone, a zdolność do długotrwałej obrony zależeć będzie od krajowej produkcji amunicji i środków bojowych, części zamiennych oraz zdolności remontowo-odtworzeniowych. NDS wyznacza odbudowę amerykańskiej bazy przemysłu obronnego jako jeden z czterech głównych filarów strategicznych. USA planują reinwestycję w amerykańską produkcję obronną, rozbudowę zdolności produkcyjnych, wzmocnienie innowatorów i przyjęcie nowych technologii, w tym sztucznej inteligencji, oraz usunięcie przestarzałych polityk i regulacji hamujących produkcję na wymaganą skalę. Dokument wyraźnie zapowiada zamiar powrotu do pozycji wiodącego arsenału świata, zdolnego do produkcji nie tylko dla siebie, ale także dla sojuszników – na dużą skalę, szybko i w najlepszej jakości. Co szczególnie istotne dla Polski, dokument przewiduje wykorzystanie produkcji sojuszniczej i partnerskiej nie tylko dla potrzeb amerykańskich, ale także jako sposób na zachęcenie sojuszników do zwiększenia wydatków obronnych i pomoc w jak najszybszym wyposażeniu ich sił zbrojnych w dodatkowy sprzęt.
- NDS jasno stwierdza, że USA będą priorytetowo traktować współpracę z „modelowymi sojusznikami” – którzy nie wymagają stałego wsparcia konwencjonalnego USA, lecz potrafią samodzielnie bronić swoich interesów przy strategicznym, ale ograniczonym wsparciu amerykańskim. Współpraca obejmie sprzedaż broni, kooperację przemysłów obronnych, wymianę wywiadowczą i inne działania korzystne dla obu stron. NDS zapowiada również ścisłą współpracę transatlantycką w zakresie przemysłu obronnego oraz pracę nad zmniejszeniem barier w transatlantyckim handlu obronnym, co potencjalnie może ułatwić polskim firmom dostęp do amerykańskiego rynku. Dla spełnienia tego warunku niezbędne będą korekty w programie SAFE. Dla Polski, która konsekwentnie zwiększa wydatki obronne i inwestuje w modernizację sił zbrojnych, otwierają się istotne możliwości uczestniczenia w wspólnych programach produkcyjnych, transferu technologii i integracji z amerykańskimi łańcuchami dostaw. W kontekście odciążania USA w Europie, Polska może rozwijać własny przemysł obronny nie tylko dla potrzeb krajowych, ale także jako dostawca dla regionu Europy Środkowo-Wschodniej.
- Wizerunek „modelowego sojusznika”, promowanego przez NDS oznacza potrzebę kontynuacji modernizacji sił zbrojnych oraz wprowadzenia w narodowej polityce bezpieczeństwa wskaźników gotowości, zdolności i odporności, które będą wzmacniać pozycję Polski jako państwa realnie współtworzącego bezpieczeństwo regionu oraz odpowiedzialnego partnera USA oraz NATO.